

STAVOVI GRAĐANA O POLICIJI

Rezultati istraživanja javnog mnjenja za Crnu
Goru

Septembar, 2017.

STAVOVI GRAĐANA O POLICIJI

Rezultati istraživanja javnog mnjenja za Crnu Goru

IZDAVAČ

Institut alternativa
Bulevar Džordža Vašingtona 57, I/20,
Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 268 686
www.institut-alternativa.org
www.pointpulse.net

AUTOR

Milena Milošević

UREDNIK

Saša Đorđević

PREVOD

Alisa Koljenšić Radić

DIZAJN I PRELOM

DTP

Podgorica, 2017.

SADRŽAJ

LISTA GRAFIKONA	4
O ISTRAŽIVANJU	5
SAŽETAK	6
POVERENJE U INSTITUCIJE	7
Povjerenje u policiju je poraslo, ali su incidenti iz Parlamenta ostavili negativan utisak	7
Policija u očima različitih nacionalnih grupa: Srbi joj vjeruju najmanje	8
Povjerenje javnosti je najveće u seoskim područjima i na sjeveru zemlje	10
PERCEPCIJA POLICIJE	11
Policajke su ljubazne i lijepe a policajci ljubazni i odgovorni	11
Zapošljavanje u policiji: najveći problemi su politizacija i nepotizam	13
Da li je policija servis građana — građani neodlučni	14
Uticaj politike na policiju i dalje je prisutan	15
PERCEPCIJA KORUPCIJE	17
Uprkos visokom stepenu povjerenja, građani policiju doživljavaju kao veoma korumpiranu	17
Korupcija u redovima policije: dodatno rasvjetljavanje stavova građana	19
Studenti su najskeptičniji kada je riječ o korupciji u policiji	20
U očima građana, najkorumpiranije su granična i saobraćajna policija	21
BORBA PROTIV KORUPCIJE	23
Građani još uvijek nisu spremni da prijave korupciju u policiji	23
Građani sa višim stepenom obrazovanja nisu nužno spremniji da prijave slučaj korupcije	25
Građani bi korupciju najprije prijavili Unutrašnjoj kontroli	27
Vlada treba da prednjači u borbi protiv korupcije u policijskim redovima	28
METODOLOŠKI OKVIR	30

LISTA GRAFIKONA

Grafikon 1: Povjerenje građana u institucije u Crnoj Gori: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje	8
Grafikon 2: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, po nacionalnoj pripadnosti	9
Grafikon 3: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, na osnovu rodne pripadnosti	9
Grafikon 4: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, u zavisnosti od toga da li se radi o seoskom ili urbanom području	10
Grafikon 5: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, po regionima	10
Grafikon 6: Tri glavna atributa kojima građani opisuju policajke u Crnoj Gori	12
Grafikon 7: Tri glavna atributa kojima građani opisuju policajce u Crnoj Gori	12
Grafikon 8: Stavovi građana o zapošljavanju u policiji	13
Grafikon 9: Svojstvo u kojem policija djeluje najviše	14
Grafikon 10: Svojstvo u kojem policija djeluje najmanje: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje.....	15
Grafikon 11: Uticaj politike na operativni rad policije	15
Grafikon 12: Rasprostranjenost korupcije u institucijama u Crnoj Gori	18
Grafikon 13: Povjerenje javnosti i rasprostranjenost korupcije u institucijama: poređenje institucija u Crnoj Gori	19
Grafikon 14: Rasprostranjenost korupcije u policiji u tri geografska regiona u Crnoj Gori	20
Grafikon 15: Rasprostranjenost korupcije u policiji, po nivoima obrazovanja	21
Grafikon 16: Rasprostranjenost korupcije u policiji, po organizacionim jedinicama.....	21
Grafikon 17: Rasprostranjenost korupcije u organizacionim jedinicama policije	22
Grafikon 18: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji	24
Grafikon 19: Procenat građana koji ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji - poređenje po godinama	24
Grafikon 20: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji – po stepenu obrazovanja, uz otkrivanje ličnih podataka	25
Grafikon 21: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji – po stepenu obrazovanja, bez otkrivanja ličnih podataka	26
Grafikon 22: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji, po regionima	26
Grafikon 23: Najčešći izbor za prijavljivanje korupcije u policiji	27
Grafikon 24: Najdjelotvorniji lijek protiv korupcije, prema mišljenju građana	27
Grafikon 25: Ko je odgovoran za suzbijanje korupcije.....	28
Grafikon 26: Uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje	29

O ISTRAŽIVANJU

Treći krug istraživanja javnog mnjenja „Stavovi građana o policiji” sproveden je u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji, Srbiji i na Kosovu. Upitnik na osnovu kojeg je istraživanje javnog mnjenja realizovano osmislila je regionalna mreža POINTPULSE kako bi ponudila odgovore koji se odnose na stavove građana o policiji.

Upitnik je sadržao šest grupa pitanja:

1. stepen povjerenja građana u institucije;
2. percepcija policije kao institucije, ali i policajca i policajki pojedinačno;
3. percepcija korupcije u društvu i policiji;
4. stavovi građana o borbi protiv korupcije;
5. stavovi građana o radu organizacija civilnog društva;
6. demografija.

Terensko istraživanje u Crnoj Gori obavio je IPSOS Strategic Marketing u junu 2017. godine, na reprezentativnom uzorku od 1000 punoljetnih osoba, građana i građanki Crne Gore. Kao istraživački instrument korišćen je upitnik. Intervjuisanje građana sprovedeno je tehnikom „licem u lice”, koja podrazumeva direktni kontakt sa ispitanikom.

Izveštaj je objavljen u okviru projekta „Puls integriteta i povjerenja u policiju na Zapadnom Balkanu” čiji je cilj da doprinese povećanju povjerenja u policiju promovisanjem njene odgovornosti i jačanjem integriteta. Zbog toga se sedam organizacija civilnog društva iz regiona okupilo u POINTPULSE mrežu koju čine: Analytica iz Skoplja, Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i Balkanska istraživačka mreža (BIRN) iz Beograda, Centar za sigurnosne studije (CSS) iz Sarajeva, Institut Alternativa (IA) iz Podgorice, Institut za medijaciju i demokratiju (IDM) iz Tirane i Kosovski centar za sigurnosne studije (KCSS) iz Prištine.

Projekat podržava Evropska unija kroz program „Podsticanje civilnog društva” u okviru „Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA)”. Za sadržaj ovog izveštaja odgovoran je isključivo Institut Alternativa (IA). Stavovi koji su iznijeti u ovom dokumentu nijesu nužno i stavovi Evropske unije.

SAŽETAK

Stepen povjerenja javnosti u crnogorsku policiju i dalje je visok - 66%, što ovu instituciju stavlja na drugo mjesto među onima koje u državi uživaju najveće poverenje građana, odmah iza obrazovnog sistema. Prevladava i pozitivan stav o policajcima, koje građani najčešće doživljavaju kao ljubazne i odgovorne. Pored toga, smanjio se i broj građana koji smatraju da policija najmanje služi njihovim interesima – sa 62% u 2015. na 40% u 2017. godini.

Sa druge strane, građani i dalje smatraju da je korupcija u policiji u značajnoj mjeri prisutna, što je u suprotnosti sa relativno visokim stepenom poverenja javnosti u ovu instituciju. Više od polovine stanovništva (57%) smatra da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri. Građani takođe prepoznaju politizaciju i nepotizam pri zapošljavanju u policiji: smatraju da se zaposlenje rijetko stiče prijavljivanjem na javne konkurse (43%), a više preko prijatelja i rođaka (51%) ili putem političkih veza (44%). Srbi evidentno imaju poseban odnos prema policiji, jer su oni etnička grupa kod koje je najmanje prisutan procenat onih koji su uvjereni da policija služi interesima građana (25%). Takođe, 53% građana koji se izjašnjavaju kao Srbi ili uopšte nema povjerenje u policiju ili je ono uglavnom na niskom nivou.

Građani Crne Gore i dalje nijesu spremni da prijave slučaj korupcije u policiji, potvrđujući time svoje mjesto među državama, čiji su građani najmanje voljni da prijave slučajeve korupcije. U periodu od tri godine zabeležen je trend opadanja - sa 48% građana koji su 2015. godine naveli da ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji ako bi morali da ostave svoje lične podatke, na 62% stanovnika koji tako misle 2017. godine. Uloga političkog i policijskog rukovodstva smatra se veoma važnom za borbu protiv korupcije. Uz to, građani favorizuju metode „gvozdene pesnice“: strožije kazne za prekršioce i rukovodioce u policiji navode se kao najefikasnija sredstva za sprječavanje korupcije u policijskim redovima. Građani vjeruju da nevladine organizacije treba da preuzmu aktivnu ulogu u borbi protiv korupcije, te da po tom pitanju treba da sarađuju sa državnim organima.

Uprava policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agencija za sprječavanje korupcije treba da organizuju obimnu kampanju tokom koje će promovisati prijavljivanje slučajeva korupcije u policiji, koja, iako se smatra jednom od najkorumpiranijih institucija, ne doprinosi većoj spremnosti građana da prijave slučajeve te vrste. Tekuća reforma zapošljavanja u policiji, koju sprovodi Ministarstvo unutrašnjih poslova, trebalo bi da se pozabavi pitanjima nepotizma i politizacije, i da obezbijedi širu javnu raspravu o tome kako da se organizuju i promovišu javni konkursi kao glavni put ka sticanju zaposlenja u policiji. Ministarstvo bi trebalo da uzme u obzir rezultate ovih i sličnih istraživanja i dodatno procijeni razloge za stavove građana o širokoj rasprostranjenosti korupcije u policiji, radi usvajanja efikasnije antikorupcijske politike koja je zasnovana na dokazima.

POVERENJE U INSTITUCIJE

Fokus prve grupe pitanja je na iskazanom povjerenju građana u ključne institucije u Crnoj Gori, kako bi se stekao utisak o tome kojim se institucijama vjeruje najmanje, a kojima najviše. Takođe, time se bi se dodatno vidjelo na kom mjestu se nalaze policijske snage kada je reč o poverenju javnosti.

Dobijeni rezultati pokazuju da je policija druga institucija po redu koja kod građana izaziva najviše povjerenja - odmah nakon obrazovnog sistema - s obzirom na to da je 66% građana izjavilo da njenim pripadnicima vjeruje uglavnom ili u potpunosti. Međutim, Srbi su etnička grupa čiji je stepen povjerenja u policiju ispod prosjeka: većina njih (skoro 53%) je izjavila da policiji uglavnom ne vjeruje ili da joj ne vjeruje uopšte. Sa druge strane, građani koji žive u seoskim područjima i na sjeveru zemlje pokazuju natprosječan stepen povjerenja u policiju (72% i 76,2%).

Povjerenje u policiju je poraslo, ali su incidenti iz Parlamenta ostavili negativan utisak

Nalazi sugerišu da su crnogorske policijske snage, koje su u prethodna dva kruga istraživanja uživale visok stepen povjerenja javnosti, uspjele čak i da povećaju svoj rezultat u tom pogledu. Policija je sada među institucijama kojima sa vjeruje najviše, odmah iza obrazovnog sistema: 66% anketiranih je odgovorilo da vjeruje policiji. To predstavlja rast od skoro 5% u odnosu na istraživanje koje je sprovedeno 2016. godine.

Potrebno je obaviti dalje istraživanje kako bi se utvrdili razlozi za povećano povjerenje javnosti. Sveukupna slika je, međutim, bila manje povoljna 2016. nego 2017. godine. Incidenti sa učešćem policije postali su brojniji krajem 2015. godine, uz prekomjernu ubotrebu sile i nedostatak transparentnosti u postupanju policije tokom opozicionih protesta, koji su bili organizovani tokom tog perioda.¹

Na drugoj strani spektra nalazi se Parlament, kod koga je stepen povjerenja javnosti najniži: 40%. Kao što je prikazano na Grafikonu 1, on je ove godine preuzeo mjesto Agencije za sprječavanje korupcije, koja je prošle godine po tom pitanju bila najslabija.

Opštu političku situaciju u državi karakterišu bojkot opozicionih partija u Skupštini i incidenti koji su obilježili mali broj skupštinskih sjednica, kojima je opozicija odlučila da prisustvuje.² Ovo istraživanje se nije bavilo razlozima stavova, koje građani imaju o institucijama. Međutim, fizičko nasilje i verbalni

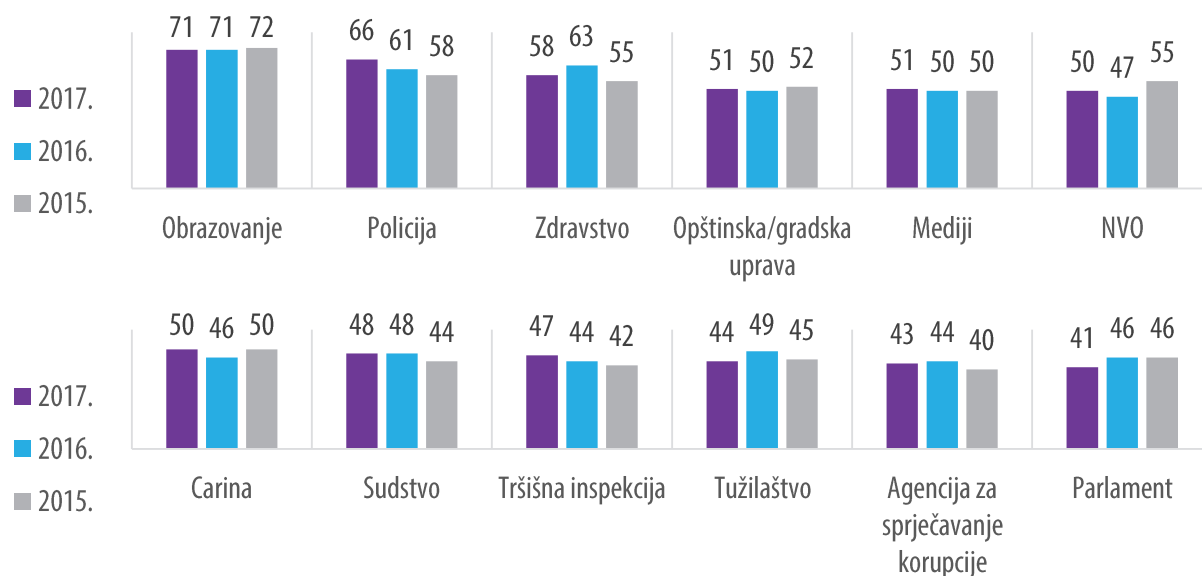
1 Videti: Aleksandra Vavić and Ivana Bogojević, Izazovi policije na protestima u Crnoj Gori, Magazin POINTPULSE, 21. juli 2016, dostupno na adresi: <<http://bit.ly/2vLfErW>>.

2 Specijalni tužilac je na dan izbora dao izjavu da je 20 lica uhapšeno pod sumnjom da su organizovali kriminalnu grupu čiji je glavni cilj bio proglašenje izborne pobjede „određenih političkih partija“. Po završetku izbora, opozicija je tvrdila da je izjava Specijalnog tužilaštva nepovoljno uticala na izlaznost birača i rezultate izbora i odlučila da bojkotuje rad Parlamenta do zakazivanja novih izbora.

incidenti u Skupštini, koji su u proteklom periodu intenzivirani, uz činjenicu da ova institucija ne funkcioniše u punom kapacitetu, ne doprinose visokom povjerenju javnosti.

Grafikon 1: Povjerenje građana u institucije u Crnoj Gori: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje

P: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu: 1 - znači da uopšte nemate povjerenje, 2 - da uglavnom nemate povjerenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje i, 4 - da imate puno povjerenje.

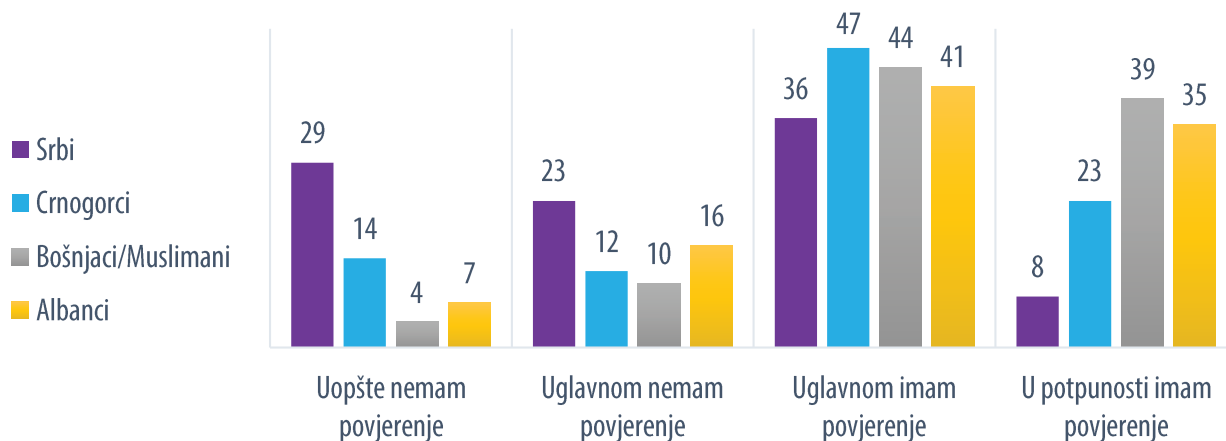
Policija u očima različitih nacionalnih grupa: Srbi joj vjeruju najmanje

Srbi su i dalje nacionalna grupa sa najvećim stepenom nepovjerenja kada je u pitanju policija: većina (skoro 53%) tvrdi ili da uopšte ne vjeruje policiji, ili da u njene pripadnike uglavnom nema povjerenja. Ovo je u skladu sa rezultatima prošlogodišnjeg istraživanja, kada su Srbi bili jedina nacionalna grupa, koja je pokazala visok stepen nepovjerenja u rad policije (57%).

Sa druge strane, Bošnjaci/Muslimani i Albanci pokazuju veći stepen povjerenja u policiju nego što je to slučaj sa Srbima ili Crnogorcima - 84% Bošnjaka/Muslimana i 76% Albanaca izjavljuje da policiji vjeruje u potpunosti ili uglavnom. Velika većina Crnogoraca takođe vjeruje policiji (71%).

Grafikon 2: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, po nacionalnoj pripadnosti

P: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu: 1 - znači da uopšte nemate povjerenje, 2 - da uglavnom nemate povjerenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje i, 4 - da imate puno povjerenje.

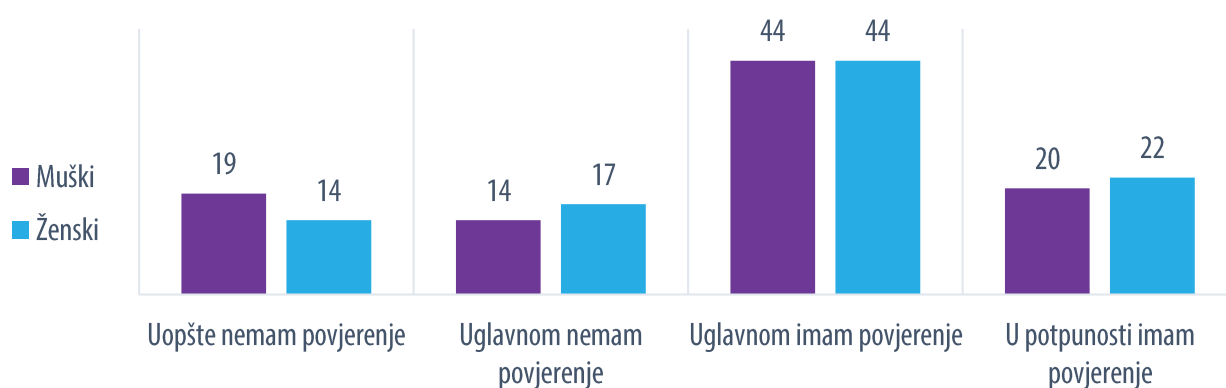

Visok stepen nepovjerenja, koji Srbi pokazuju prema policiji, poklapa se sa rezultatima ostalih istraživanja javnog mnjenja, u kojima su oni sebe doživljavali kao žrtve diskriminacije u većoj mjeri nego ostale nacionalne grupe. Takođe, ovi rezultati prate liniju političkog rascjepa u Crnoj Gori, s obzirom na to da političke partije koje zastupaju interese Srba u Crnoj Gori predstavljaju parlamentarnu opoziciju na nacionalnom nivou, dok vladajuću koaliciju čine partije koje zastupaju interese Crnogoraca, Bošnjaka, Muslimana, Albanaca i Hrvata.

Broj incidenata u kojima su učestvovali političari iz pro-srpskih opozicionih partija i pripadnici policije porastao je u proteklom periodu, od opozicionih protesta krajem 2015. godine. Moguće je da su oni dodatno doprinijeli negativnoj percepciji policije od strane Srba. Sa druge strane, rod ne igra važnu ulogu u stepenu povjerenja javnosti u policiju. U odgovorima muškaraca i žena u vezi sa ovim pitanjem uočene su minorne razlike.

Grafikon 3: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, na osnovu rodne pripadnosti

P: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu: 1 - znači da uopšte nemate povjerenje, 2 - da uglavnom nemate povjerenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje i, 4 - da imate puno povjerenje.

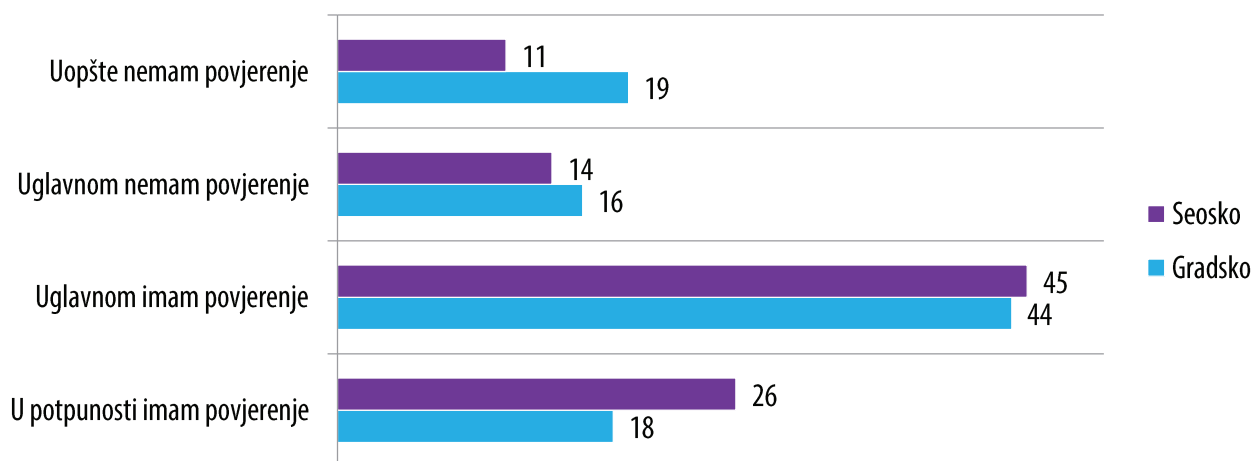

Povjerenje javnosti je najveće u seoskim područjima i na sjeveru zemlje

Stanovništvo koje živi u seoskim područjima pokazuje veći stepen povjerenja u policiju nego gradsko stanovništvo: 72% ispitanika koji žive u seoskim područjima navodi da vjeruje policiji uglavnom ili u potpunosti, u poređenju sa 62% stanovnika gradova koji su izjavili to isto. I stanovnici sjevernog regiona pokazuju veći stepen povjerenja u policiju.

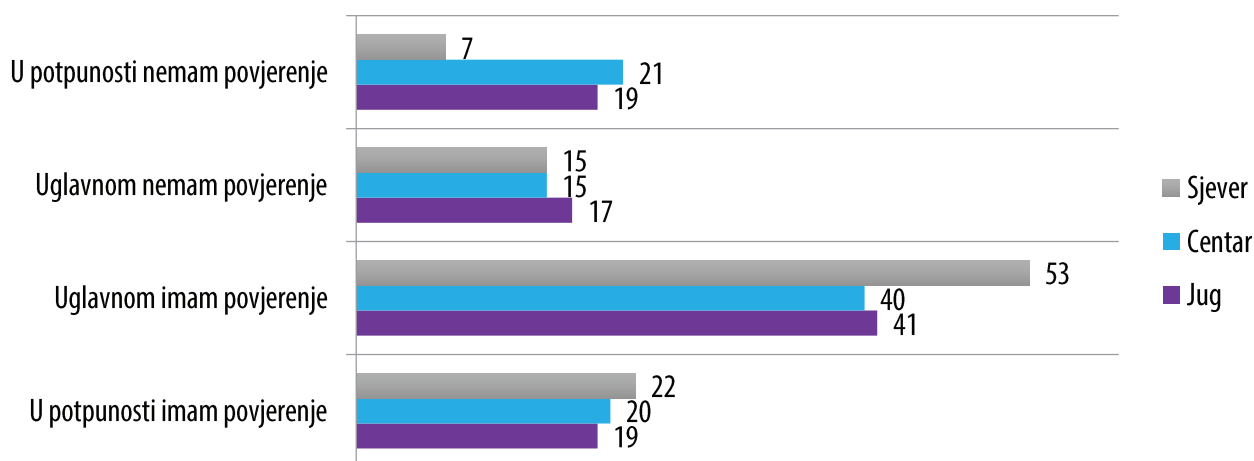
Grafikon 4: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, u zavisnosti od toga da li se radi o seoskom ili urbanom području

P: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu: 1 - znači da uopšte nemate poverenje, 2 - da uglavnom nemate poverenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje i, 4 - da imate puno povjerenje.

Grafikon 5: Povjerenje građana u policiju Crne Gore, po regionima

P: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu: 1 - znači da uopšte nemate povjerenje, 2 - da uglavnom nemate povjerenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje i, 4 - da imate puno povjerenje.

PERCEPCIJA POLICIJE

Druga grupa pitanja odnosila se na opšte mišljenje stanovništva o tipičnim policajcima i policajkama, o procedurama za zapošljavanje u policiji i njenoj podložnosti uticaju političara, političkih partija, Vlade i visokih policijskih rukovodilaca.

Stav javnosti o policiji pruža mješovitu sliku: pozitivne asocijacije se ističu kako u pogledu tipičnog policajca tako i u pogledu tipične policajke, ali građani primjećuju i političke uticaje na postupak zapošljavanja i ukupan rad policije.

Negativne osobine se češće povezuju sa policajcima nego sa policajkama. Bez obzira na to, građani za žene u uniformi ne vezuju pojam autoriteta, dok to čine relativno često u odnosu na tipične policajce (muškarce).

Sa druge strane, dobar izgled, kao jedna od asocijacija koja se kod građana prvo i najčešće javlja kada se spomene žena policajac, nije prisutan među odgovorima koji se koriste za opisivanje muškaraca koji se bave ovom profesijom, što ukazuje na to da su rodni stereotipi prilično ukorijenjeni u stavove građana.

Uprkos svijesti o izuzetno rasprostranjenoj politizaciji i nepotizmu u policiji, smanjen je procenat ispitanika koji smatraju da policija najmanje služi interesima građana - sa 62% u 2015. na 40% u 2017. godini.

Policajke su ljubazne i lijepe a policajci ljubazni i odgovorni

Stereotipna percepcija žena ogleda se i u rezultatima ovogodišnjeg istraživanja: najčešći prvi odgovori kada se opisuje policajka, ona koja u radu dolazi u neposredan kontakt sa građanima, su: ljepota, dobar izgled i šarm. Samo 2% građana povezuje policajku sa autoritetom, dok 1% stanovništva navodi i to da žena policajaca nema mnogo, tj. da se rijetko mogu videti. Ova percepcija podudara se sa zvaničnim podacima.

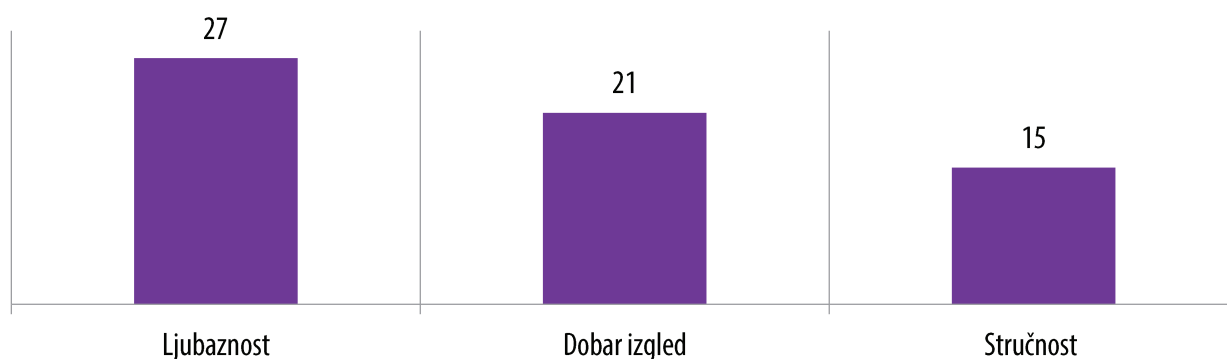
U Crnoj Gori je krajem 2015. godine u policiji radilo 374 žene, što predstavlja tek deseti dio zaposlenih. Većina (211) je radila na nižim radnim mjestima, koja zahtijevaju srednjoškolsko obrazovanje.³

Kada se svi atributi kojima se opisuju policajke pogledaju zajedno, među njima se ističu ljubaznost, dobar izgled i stručnost, jer je tako odgovorilo 27%, 21% i 15% građana. Kada se radi o ženama u policiji nema mnogo negativnih asocijacija, osim što ih 3% građana smatra korumpiranim.

3 Ministarstvo unutrašnjih poslova, Analiza zapošljavanja, profesionalnog napredovanja, obrazovanja i osposobljavanja policijskih službenika i plana za sprovođenje mera za unapređenje postojećeg stanja, Podgorica, decembar 2015. godine, dostupno na: <<http://bit.ly/2vKUDgV>>.

Grafikon 6: Tri glavna atributa kojima građani opisuju policajke u Crnoj Gori

P: Kada pomislite na tipičnu policajku, onu koja je u direktnom kontaktu sa građanima, kako biste je opisali? Svi odgovori (Više odgovora; Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

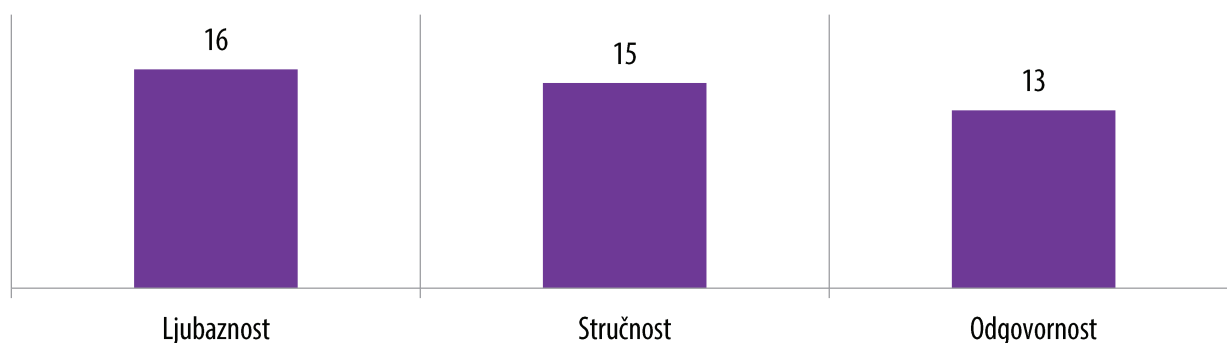

Zanimljivo je videti da li se ovakva percepcija žena policajaca poklapa sa uobičajenim asocijacijama o tipičnom policajcu. Ljepota, dobar izgled i šarm nijesu među prvim asocijacijama, već građani za tipičnog policajca, u prvom odgovoru, najčešće vezuju odgovornost (7%), stručnost (7%) i autoritet (4%).

Autoritet, kao osobina tipičnog policajca, još se više ističe kada se svi odgovori pogledaju zajedno, s obzirom na to da je 8% građana navelo taj opis među odgovorima. Ljubaznost je takođe jedan od najčešćih odgovora koji se koriste pri opisu tipičnog policajca (16%), dok su sljedeći stručnost (15%) i odgovornost (13%).

Grafikon 7: Tri glavna atributa kojima građani opisuju policajce u Crnoj Gori

P: Kada pomislite na tipičnog policajca, onog koji je u direktnom kontaktu sa građanima, kako biste ga opisali? Svi odgovori (Više odgovora; Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

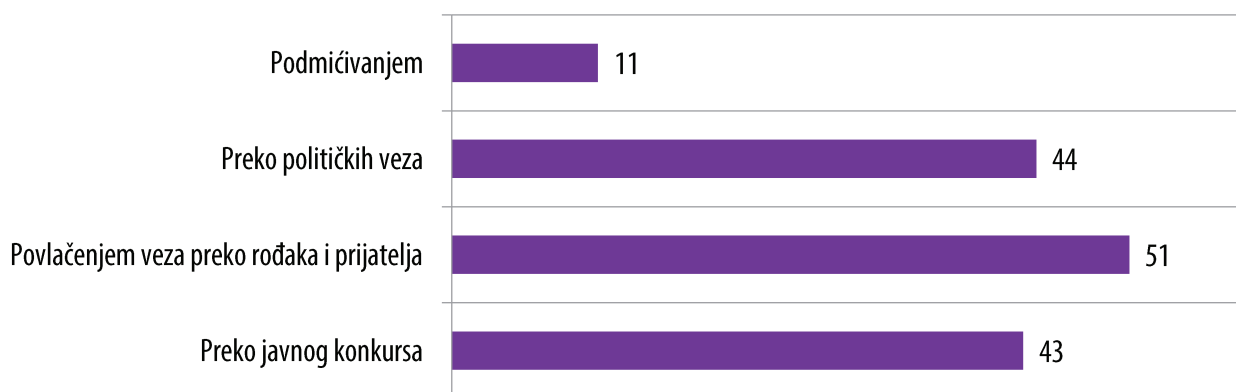
Među odgovorima koji se odnose na tipičnog policajca ističu se i neke negativne karakteristike, jer ih 13% građana smatra korumpiranim, a 10% nepristojnim.

Zapošljavanje u policiji: najveći problemi su politizacija i nepotizam

Manje od polovine građana je uvjeren u to da se zapošljavanje u policiji obavlja putem javnog konkursa (43%), dok većina smatra da se posao u policiji dobija ili preko prijatelja ili rođaka (51%), a značajan broj da je put do posla zasnovan na političkim vezama (44%). Približno 11% ispitanika smatra da se posao u policiji stiže davanjem mita.

Grafikon 8: Stavovi građana o zapošljavanju u policiji

Po vašem mišljenju, kako se vrši izbor kandidata i zapošljavanje u policiji? (Više odgovora; Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

Ovi rezultati se u velikoj meri poklapaju sa prošlogodišnjim istraživanjem, i potvrđuju uglavnom negativan stav građana prema zapošljavanju u policiji.

Poklapaju se i sa rezultatima drugih istraživanja, koja su sprovedena na temu zapošljavanja u javnoj upravi Crne Gore. Istraživanje javnog mnjenja, koje je sprovedeno u februaru 2017. godine za potrebe Instituta alternativa i partnera na projektu „Civilno društvo za dobru upravu: Da služi i zasluži!“, uz podršku Evropske unije, pokazalo je da građani zapošljavanje na osnovu veza smatraju najvećim problemom u javnoj upravi. Svaki drugi građanin je tu vrstu zapošljavanja istakao kao jedan od problema (51%), dok je svaki peti smatrao da je ono najveći problem (22%).⁴

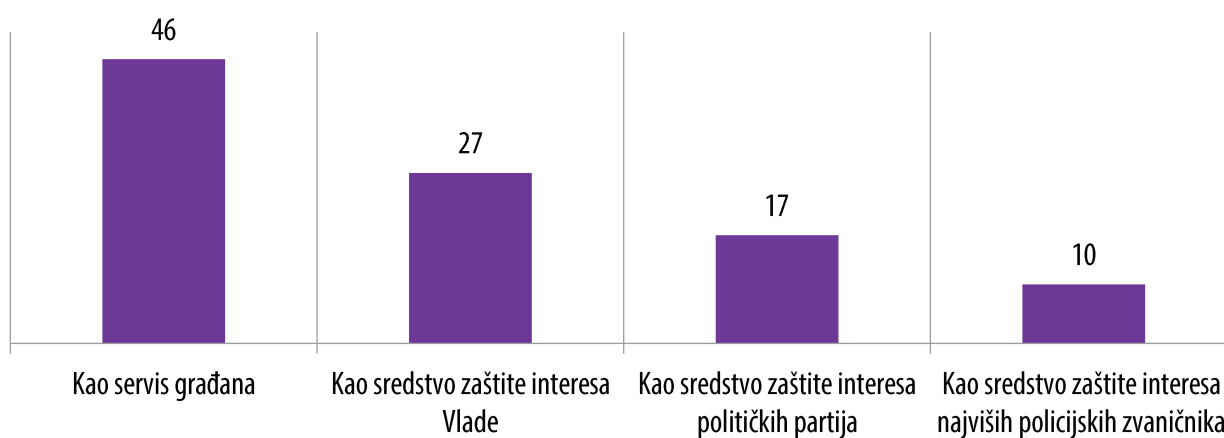
Javni konkurs se u Crnoj Gori ne smatra najčešćim načinom za sticanje zaposlenja u policiji. Naprotiv, preovlađuje stav da je neophodno u taj postupak uključiti prijatelje i rođake. Ovo je se poklapa sa opštim mišljenjem koje vlada u javnosti, da je zapošljavanje uz pomoć veza problem broj jedan u crnogorskoj javnoj upravi.

Da li je policija servis građana — građani neodlučni

Uprkos negativnom mišljenju građana o zapošljavanju u policiji, raste procenat onih koji veruju da policija ipak najviše služi njihovim interesima: sada ih je više od 45%, što predstavlja rast od šest procenata u odnosu na 2016. godinu. Istovremeno, međutim, kao što je prikazano na Grafikonu br. 8, 40% ispitanika i dalje smatra da policija najmanje služi interesima građana, i da umjesto toga radi u interesu Vlade, političkih partija i visokih rukovodilaca u policiji koji, po mišljenju stanovništva, preuzimaju vođstvo kada je u pitanju određivanje prioriteta u radu policije.

Grafikon 9: Svojtvo u kojem policija djeluje najviše

P: U kojim od ovih svojstava policija u Crnoj Gori djeluje najviše? (Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

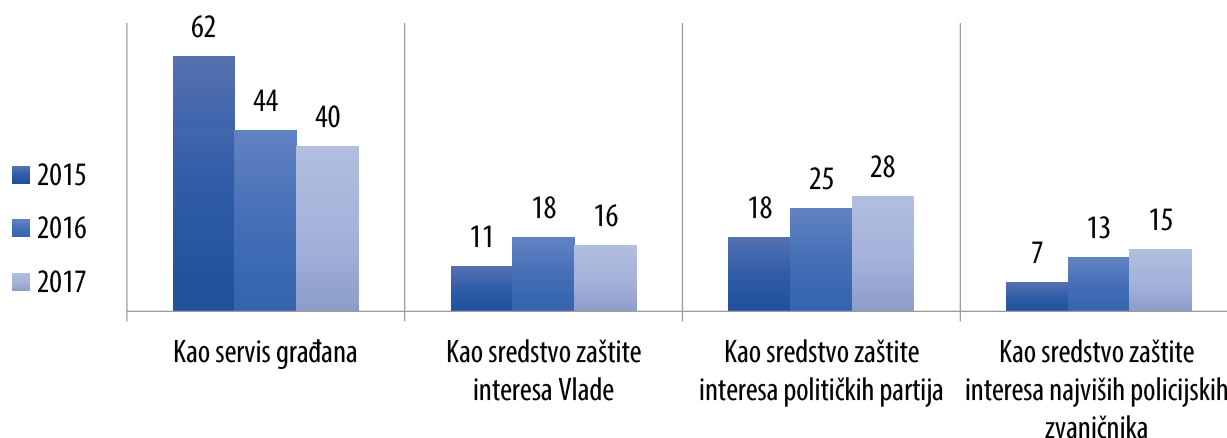

Kada se rezultati iz prethodne tri godine uporede, postaje jasno da su se stavovi građana ipak poboljšali kada se radi o tome da li policija deluje kao servis građana ili kao sila koja je na raspolaganju Vladi, političkim partijama i visokim policijskim rukovodiocima. Godine 2015. velika većina građana (62%) je smatrala da policija najmanje služi građanima, ali je ovaj procenat tokom sljedeće dvije godine zabilježio pad: na 44% u 2016. i na 40% u 2017. godini. Dodatan pozitivan trend predstavlja i činjenica da se procenat građana koji smatraju da policija najmanje služi interesima političkih partija i visokih policijskih zvaničnika udvostručio u toku posljednje tri godine (u 2015. godine 18% građana je smatralo da policija najmanje služi interesima partije, dok je 28% dalo isti odgovor u 2017. godini; na drugoj strani procenat građana koji smatraju da policija najmanje služi interesima visokih zvaničnika se povećao sa 7% u 2015. godini na 15% u 2017. godini).

Politička prizma kroz koju određene kategorije građana gledaju policiju kao instituciju, izražena je i u ovoj grupi pitanja. Najmanji procenat Srba vjeruje da policija služi interesima građana (25%), u poređenju sa 49% Crnogoraca koji dijele isto mišljenje. Crnogorci, s druge strane, u velikoj mjeri veruju da policija najviše služi interesima Vlade (44%), političkih partija (38%) i visokih rukovodilaca policije (51%). Postoji mogućnost da su, kod Crnogoraca, koji češće predstavljaju pro-Vladino izborno tijelo nego Srbi, interesi građana, Vlade i visokih rukovodilaca policije veoma isprepleteni, a ne nužno suprostavljeni, pojmovi.

Grafikon 10: Svojstvo u kojem policija djeluje najmanje: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje

P: U kojem od ovih svojstava policija u Crnoj Gori djeluje najmanje? (Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

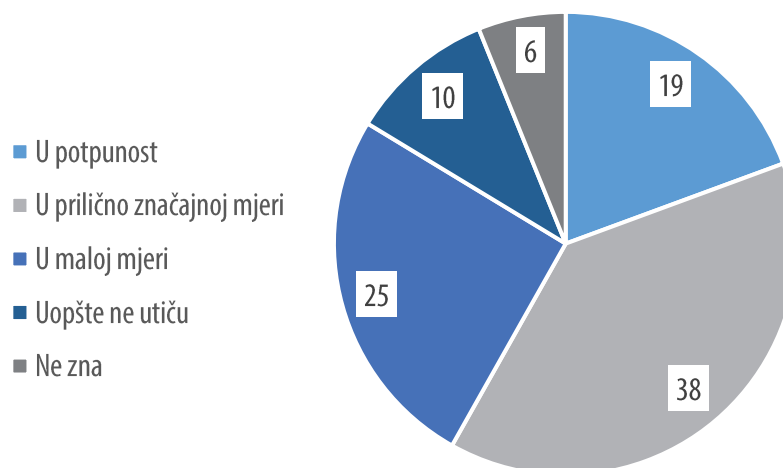

Uticaj politike na policiju i dalje je prisutan

Većina građana (57%) smatra da je policija podređena uticaju političara. Ovakav stav prati trendove o pecepiji politizacije u postupku zapošljavanja. Ipak, u rezultatima je zabilježen blagi napredak u poređenju sa onima iz 2016. godine, kada je gotovo 60% građana smatralo da politika utiče na rad policije u velikoj meri ili u potpunosti. Približno 36% građana vjeruje da političari imaju mali ili nikakav uticaj na rad policije, dok preostalih 6% nema mišljenje o ovom pitanju.

Grafikon 11: Uticaj politike na operativni rad policije

U kojoj mjeri, prema Vašem mišljenju, političari utiču na operativni rad policije?

Nacionalna pripadnost je važan faktor u doživljaju političkog uticaja. Veliki procenat Srba (78%) smatra da je policija u potpunosti ili u velikoj mjeri pod političkim uticajem, što dalje ukazuje na posebnu otuđenost koju ova etnička grupa pokazuje kada se radi o policiji kao instituciji. Značajan broj Albanaca (54%) i Crnogoraca (48%) takođe vjeruje da policija djeluje pod velikim uticajem politike.

Ako se opšta politička situacija i nepovjerenje Srba u policiju sagledaju zajedno sa visokim stepenom povjerenja koje pokazuju Crnogorci i Albanci, rezultati sugerišu moguće različito doživljavanje poželjnosti političkog uticaja na policiju među različitim nacionalnim grupama. Ostali faktori, poput političke kulture koja se oslanja na ulogu političkih vođa, mogu dodatno da pripišu pozitivne ili negativne konotacije relativno široko rasprostranjenoj percepciji o značajnom uticaju politike na policiju. Što se tiče ovog pitanja, rodna pripadnost ne igra bitnu ulogu, jer nisu zabilježene značajne razlike među polovima u njihovim odgovorima na pitanje o stepenu uticaja politike na rad policije.

PERCEPCIJA KORUPCIJE

Treća grupa pitanja odnosila se na to kako stanovništvo vidi rasprostranjenost korupcije u policiji i drugim relevantnim institucijama. Prikupljeni su i detaljniji podaci o mišljenju građana o stepenu rasprostranjenosti korupcije u različitim jedinicama policije.

Prema mišljenju građana, korupcija u policiji je široko rasprostranjena. Većina njih (57%) je ubijeđena da je korupcija prisutna donekle ili u najvećoj mjeri, čime se osporava naizgled dobar imidž policije, koja uživa povjerenje građana.

Građani centralnog dijela zemlje imaju najmanje povoljno mišljenje o rasprostranjenosti korupcije (67% stanovnika tog regiona smatra da je korupcija u značajnoj mjeri prisutna). Stanovnici grada i sela takođe imaju različita mišljenja po tom pitanju: manje od polovine stanovnika iz seoskih područja (44,9%) je uvjeren da je korupcija rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri, za razliku od 63,9% ispitanika iz gradova koji dijele to mišljenje.

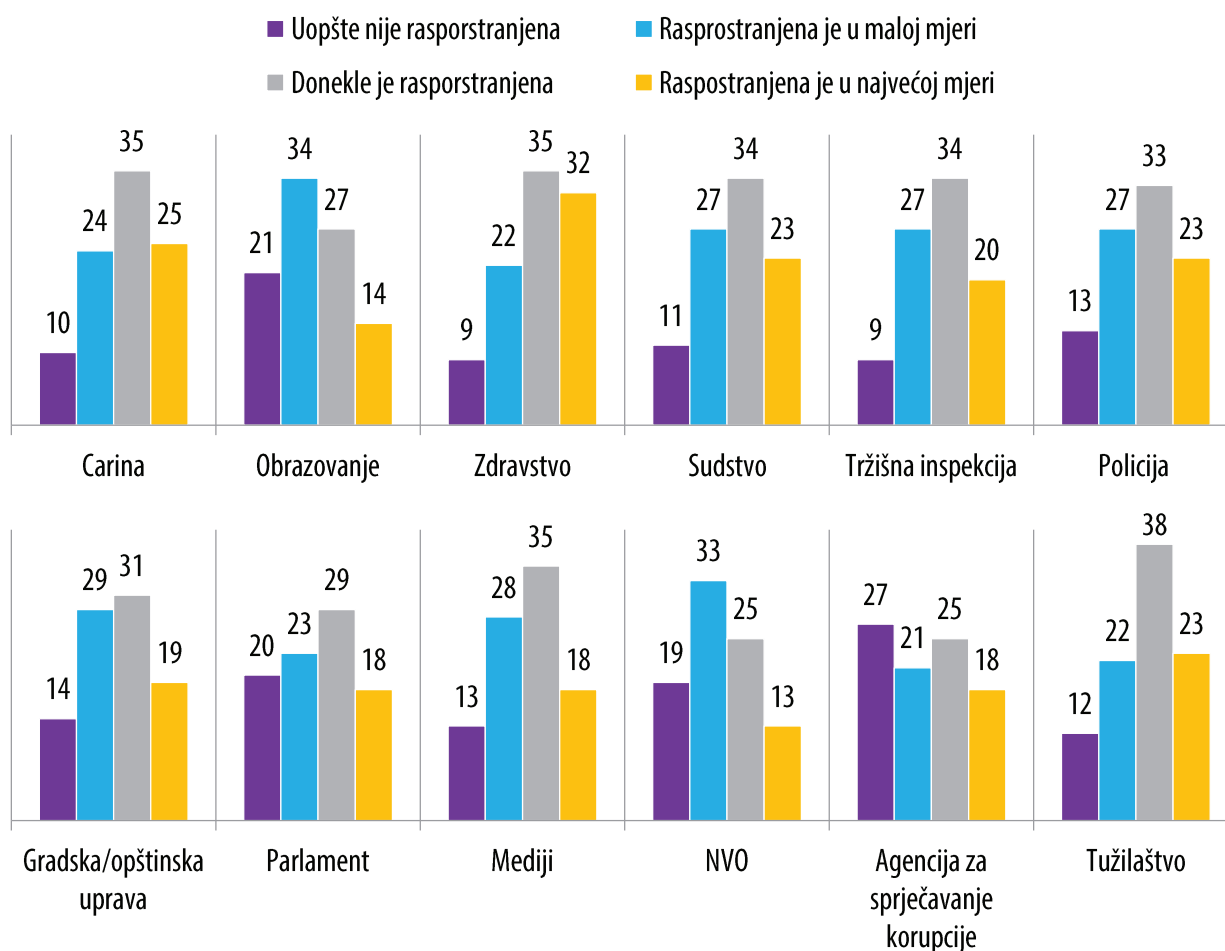
Studenti u najvećem broju veruju da su policajci korumpirani: 90% ispitanika koji još nijesu završili fakultet odgovorilo je da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri. Saobraćajna i granična policija se smatraju najkorumpiranim policijskim jedinicama.

Uprkos visokom stepenu povjerenja, građani policiju doživljavaju kao veoma korumpiranu

Građani Crne Gore odsustvo korupcije ne smatraju faktorom koji je presudan za povjerenje u određenu instituciju. I ove godine to potvrđuje relativno visok stepen poverenja građana u policiju i percepcija o rasprostranjenoj korupciji u policijskim redovima. Drugim rečima, 57% građana vjeruje da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri. U odnosu na 2016. godinu, zabeležen je rast od 2% u procentu građana koji imaju ovakvo mišljenje, jer je u prethodnom krugu istraživanja 55% njih smatrao da korupcije u policiji ima mnogo.

Grafikon 12: Rasprostranjenost korupcije u institucijama u Crnoj Gori

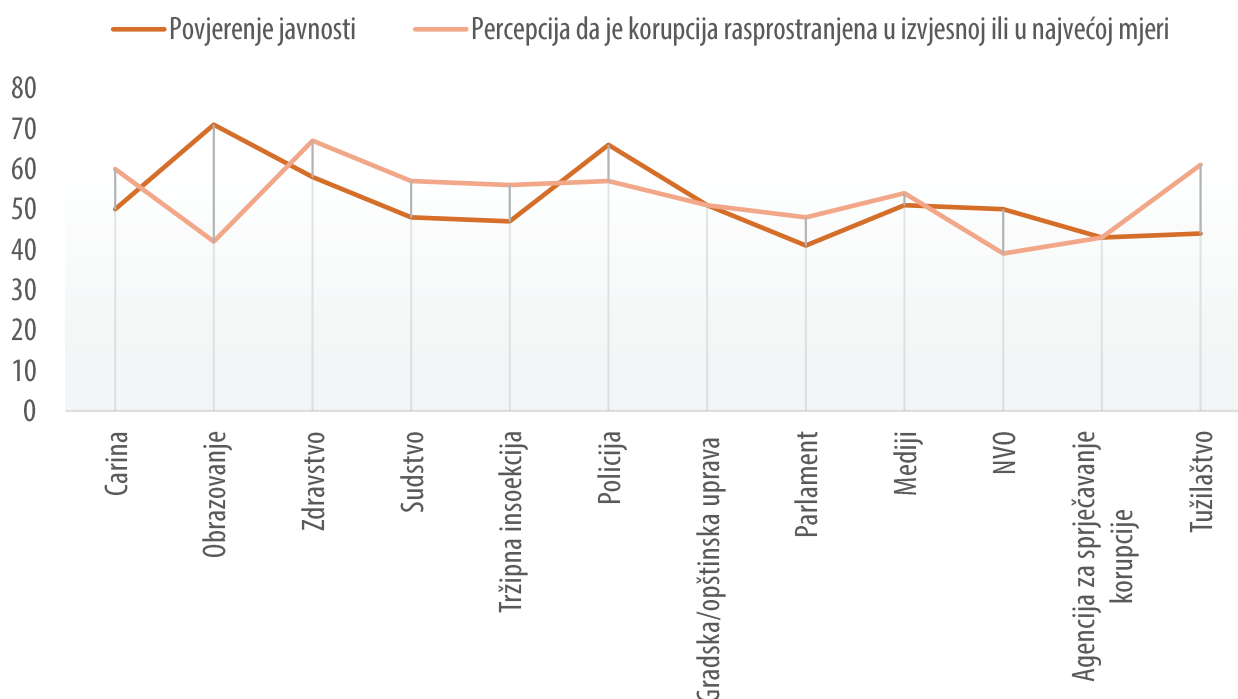
U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim institucijama? Molimo Vas da izaberete odgovor na skali od 1 do 4, gdje 1 - znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 - da je rasprostranjena u manjoj mjeri, 3 - da je donekle rasprostranjena, a 4 - da je rasprostranjena do najvišeg nivoa.

Šira slika takođe ukazuje na postojanje različitih stavova kada je u pitanju povjerenje javnosti i rasprostranjenost korupcije u određenim institucijama: pored policije, zdravstveni sistem i opštinske/ gradske vlasti takođe uživaju relativno visok stepen povjerenja građana uprkos percepciji da je korupcija rasprostranjena. Zanimljivo je napomenuti da se stepen povjerenja javnosti u nevladine organizacije povećao u odnosu na 2016. godinu (sa 47% na 50%). Ovaj stav je, međutim, praćen percepcijom da je korupcija i u ovom sektoru rasprostranjenija nego ranije: 39% građana smatra da je korupcija u crnogorskim nevladinim organizacijama rasprostranjena u izvjesnoj ili u najvećoj meri, u poređenju sa 33% ispitanika koji su izrazili ovakvo mišljenje u prethodnom krugu istraživanja.

Grafikon 13: Povjerenje javnosti i rasprostranjenost korupcije u institucijama: poređenje institucija u Crnoj Gori

P1: Koliko povjerenja imate u sljedeće institucije u Crnoj Gori? Molimo Vas da izaberete odgovor na skali od 1 do 4, gde 1 znači da uopšte nemate povjerenje u tu instituciju, 2 - da uglavnom nemate povjerenje, 3 - da uglavnom imate povjerenje, a 4 - da imate puno povjerenje. P2: U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim institucijama? Molimo Vas da izaberete odgovor na skali od 1 do 4, gde 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 - da je rasprostranjena u manjoj mjeri, 3 - da je donekle rasprostranjena, a 4 - da je rasprostranjena do najvišeg nivoa.

Korupcija u redovima policije: dodatno rasvjetljavanje stavova građana

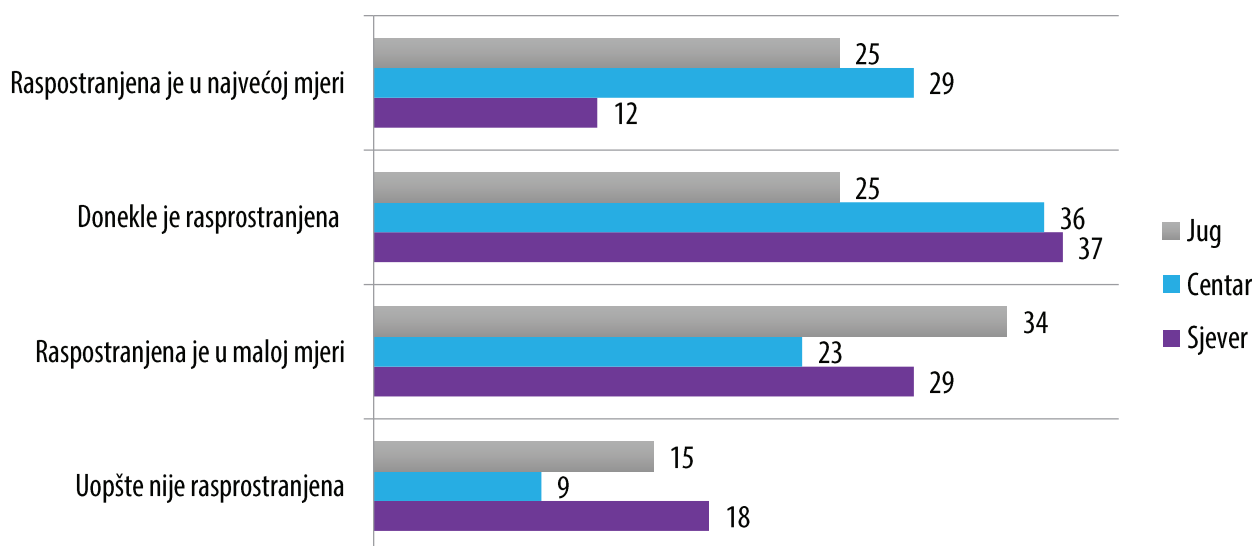
Postojan stav građana o rasprostranjenosti korupcije u crnogorskim policijskim snagama je u suprotnosti sa relativno visokim stepenom povjerenja koje javnost pokazuje prema ovoj instituciji. Ovaj podatak možda ukazuje na to da ostala pitanja koja su od interesa za građane, poput lične bezbjednosti, prevladavaju u oblikovanju njihovih stavova o policiji više nego što to čine njen unutrašnji sistem za očuvanje integriteta i služenje javnom interesu. Ipak, većina stanovništva seoskih područja ne smatra da je korupcija rasprostranjena: 45% ispitanika iz ovih područja vjeruje da je korupcija rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri, za razliku od 64% ispitanika iz urbanih područja koji dijele to mišljenje. Samim tim, za građane iz seoskih područja, visok stepen poverenja javnosti (72% tj. iznad prosjeka) ide ruku pod ruku sa uvjerenjem o postojanju korupcije u policijskim redovima, koje je među njima ispod prosjeka.

Sa druge strane, stanovništvo u centralnom dijelu zemlje, koji uključuje i Glavni grad Podgoricu, smatra da su policajci veoma korumpirani. Preciznije, 65% građana iz centralnog regiona smatra da je

korupcija rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri, u poređenju sa 50% stanovništva na jugu i 49% u sjevernom regionu koje misli isto.

Grafikon 14: Rasprostranjenost korupcije u policiji u tri geografska regiona u Crnoj Gori

U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim institucijama? Molimo Vas da izaberete odgovor na skali od 1 do 4, gdje 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 - da je rasprostranjena u manjoj mjeri, 3 - da je donekle rasprostranjena, a 4 - da je rasprostranjena do najvišeg nivoa.

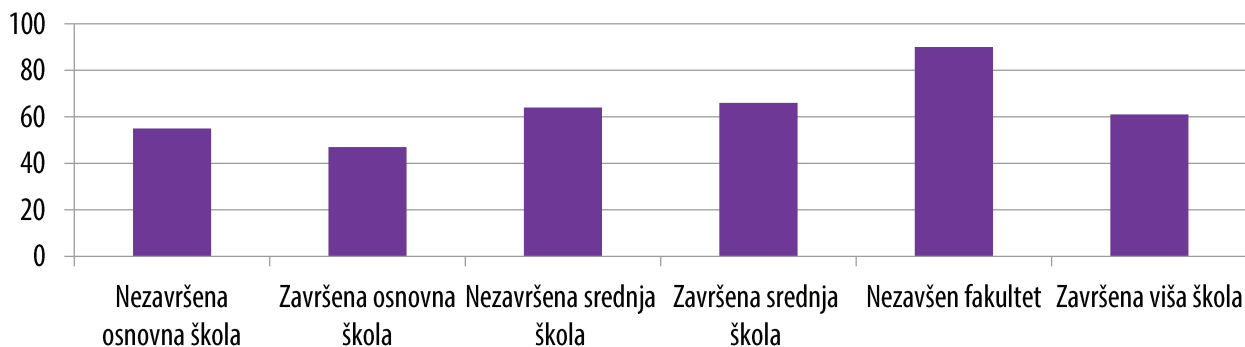
Rodna pripadnost ne igra bitnu ulogu u percepciji korupcije u policiji: ukupno je 58% ispitanika - muškaraca navelo da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri, u poređenju sa nešto nižim procentom žena (56%) koje imaju isto mišljenje.

Studenti su najskeptičniji kada je riječ o korupciji u policiji

Nema jasnog obrasca kada se radi o stavu građana različitog stepena obrazovanja o postojanju korupcije u policiji. Ispitanici koji još nijesu završili fakultet ističu se kao grupa čije je mišljenje na ovu temu najmanje povoljno: čak 90% njih smatra da je korupcija rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri. Prate ih građani sa nezavršenom srednjom školom (66%), sa završenim fakultetom (61%) ili višom školom (61%), a potom i oni sa završenom srednjom (57%) i nezavršenom osnovnom školom (55%). Ispitanici sa osnovnom školom su imali najpovoljnije mišljenje o ovom pitanju: oni predstavljaju jedinu kategoriju u kojoj većina ne smatra da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mogućoj mjeri (47%).

Grafikon 15: Rasprostranjenost korupcije u policiji, po nivoima obrazovanja

P: U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim institucijama? Molimo Vas da izaberete odgovor na skali od 1 do 4, gdje 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 - da je rasprostranjena u manjoj mjeri, 3 - da je donekle rasprostranjena, a 4 - da je rasprostranjena do najvišeg nivoa.

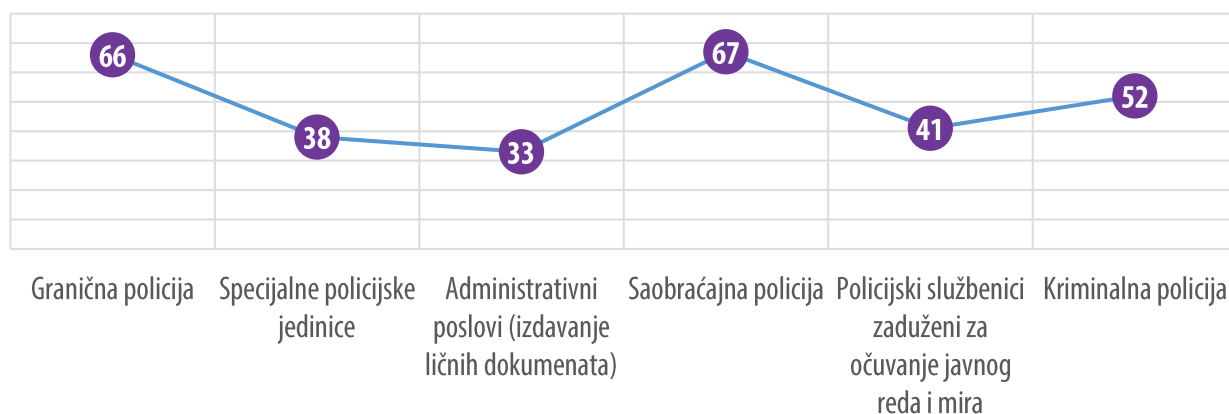
Izuzetno loša slika policije među studentima nameće potrebu da se dodatno istraže faktori koji su doprinijeli njihovom izraženom negativnom stavu.

U očima građana, najkorumpiranije su granična i saobraćajna policija

Građani vjeruju da je korupcija najviše rasprostranjena u saobraćajnoj i graničnoj policiji, ali i među najbližim saradnicima ministra. Kao najmanje korumpirane doživljavaju one koji rade na administrativnim poslovima.

Grafikon 16: Rasprostranjenost korupcije u policiji, po organizacionim jedinicama

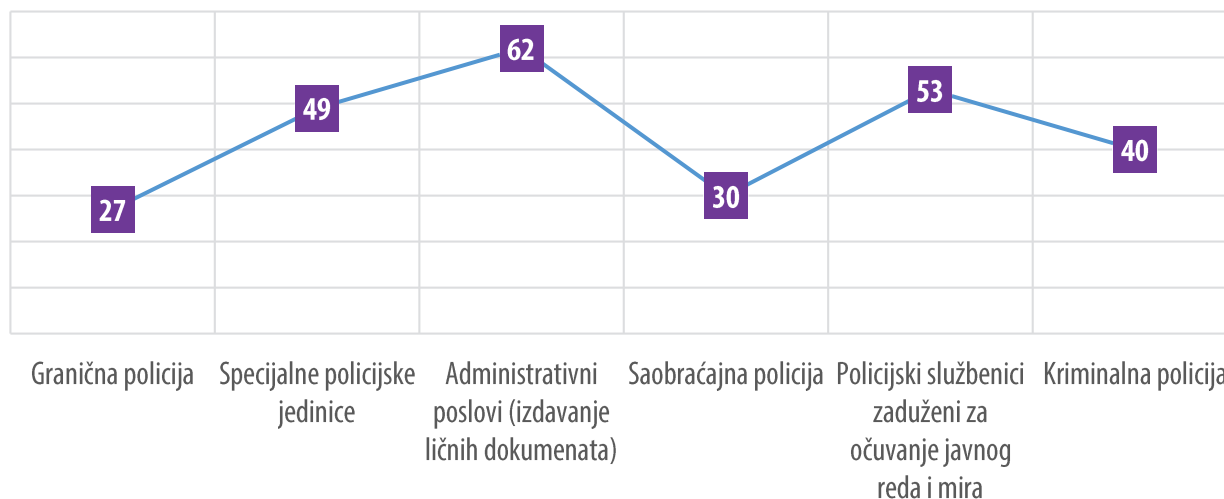
P: U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim jedinicama policije?

Gradani su 2016. godine imenovali iste tri policijske jedinice kao najkorumpiranije. Međutim, mala promjena se vidi kod onih za koje smatraju da su najmanje korumpirane. Specijalne jedinice policije i policijski službenici zaduženi za očuvanje javnog reda i mira više se ne smatraju najmanje korumpiranima, pošto su njihovo mesto zauzeli službenici koji obavljaju administrativne poslove i rade na izdavanju ličnih dokumenata.

Grafikon 17: Rasprostranjenost korupcije u organizacionim jedinicama policije

P: U kojoj mjeri je korupcija rasprostranjena u sljedećim jedinicama policije?

Ovi rezultati posredno ukazuju na to da bi stavovi građana mogli da se javljaju kao posledica njihovih sopstvenih iskustava, čime se ovo istraživanje nije bavilo. U svakom slučaju, pripadnici saobraćajne i granične policije dolaze u direktan kontakt sa građanima mnogo češće nego oni iz drugih jedinica. Ovi rezultati se takođe podudaraju sa rezultatima drugih anketa, koje su pokazale da je čak 11% ispitanika u nekom trenutku pripadniku saobraćajne policije ponudilo mito.⁵

5 Miloš Rudović, Ana Komatina, „Mito dalo više od 76.500 odraslih građana Crne Gore“, Vijesti, novembar 2016. godine, dostupno na adresi: <<http://bit.ly/2vLPjdm>>.

BORBA PROTIV KORUPCIJE

Poslednja grupa pitanja odnosila se na spremnost građana da prijave korupciju u policiji i njihove stavove o najefikasnijim ljkovima protiv te pojave. Poseban naglasak stavljen je na ulogu nevladinih organizacija u borbi protiv korupcije u policiji.

Građani još nisu spremni da prijave slučajeve korupcije u policiji, a zaštita njihovih ličnih podataka ne bi povećala njihovu spremnost na takav korak: 62% ispitanika ne bi prijavilo korupciju ako bi se od njih tražilo da ostave lične podatke. Ipak, čak i kad bi im se omogućila anonimnost, situacija se ne bi značajnije promijenila: samo 19% onih koji nisu spremni da prijave korupciju pod svojim imenom bi to bi učinili ako bi im se garantovala zaštita ličnih podataka.

Studenti tj. ispitanici sa još nezavršenim fakultetom predstavljaju najneodlučniju grupu kada je u pitanju prijavljivanje korupcije u policiji: 36% bi takav slučaj prijavilo, dok 45% ne bi.

Crnogorski građani se odlučuju za oštrij pristup borbi protiv korupcije, favorizujući strogo kažnjavanje korumpiranih policajaca i policijskih rukovodilaca. Najvažniju ulogu u borbi protiv korupcije dodeljuju Vladi, a njihov prvi izbor za prijavljivanje korupcije u policijskim redovima je unutrašnja kontrola policije. Iako ih ne navode među institucijama za koje smatraju da bi trebalo da prednjače u borbi protiv korupcije, građani su mišljenja da bi nevladine organizacije trebalo da preuzmu aktivniju ulogu i da se u saradnji sa državom bore protiv ove pojave.

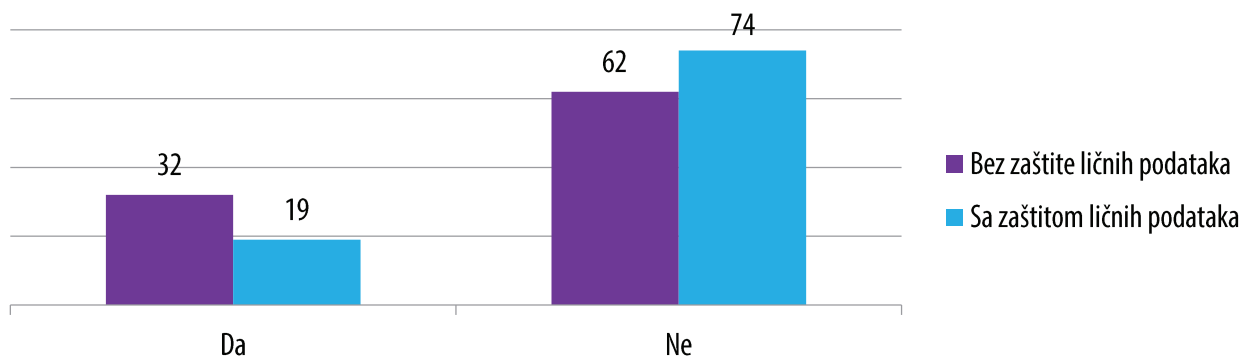
Građani još uvijek nisu spremni da prijave korupciju u policiji

Građani Crne Gore su, u čitavom regionu, najmanje spremni da prijave slučaj korupcije u policiji. Njih 62% tvrde da ne bi prijavili slučaj korupcije ili mita, ako bi bilo potrebno da pri tome otkriju svoje lične podatke, dok ih je samo 32% izjavilo da su spremni da to učine. Ovi obeshrabrujući rezultati se podudaraju sa prethodnim krugovima istraživanja, ali i sa rezultatima sličnih anketa koje su sprovedene na širem nivou: u Globalnom barometru korupcije za 2016. godinu, Crna Gora se našla među zemljama, čiji građani u najmanjoj mjeri smatraju da je društveno prihvatljivo prijaviti slučaj korupcije.⁶ Spremnost građana da prijave korupciju ne povećava se ni kada im se garantuje tajnost ličnih podataka.

6 Istraživanje je pokazalo da je za građane Francuske i Portugala prijavljivanje slučajeva korupcije društveno najprihvatljivije (74% i 78%), jer se u tim državama tri četvrtine ili veći deo stanovništva slaže oko tog pitanja. U Crnoj Gori, Belorusiji, Ukrajini, Mađarskoj, Hrvatskoj, Bugarskoj, Litvaniji, Jermeniji, Rusiji i Bosni i Hercegovini ljudi se daleko manje slažu po tom pitanju (od 10 do 17%). Videti: Narodi i korupcija: Evropa i centralna Azija – Globalni barometer korupcije 2016, Transparency International, dostupno na adresi: <https://www.transparency.org/whatwedo/publication/7493>

Grafikon 18: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji

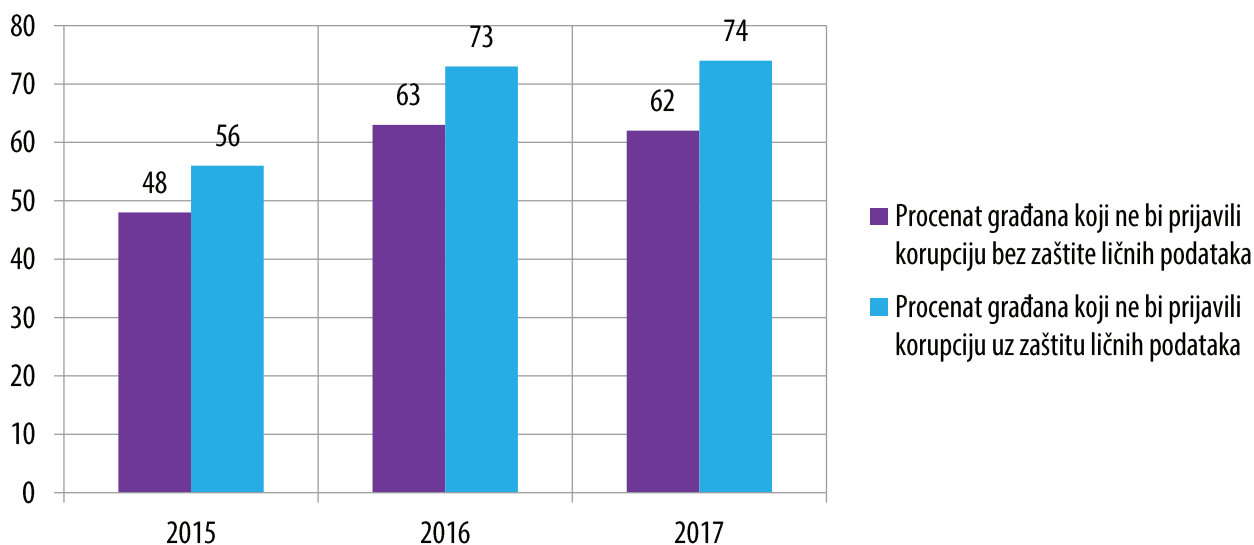
P1: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi Vama neko tražio mito) ukoliko biste morali da ostavite svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)? Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo; P2: A da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji ukoliko ne biste morali da ostavite lične podatke? Ispitanici: oni koji ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi im neko tražio mito) ukoliko bi morali da ostave svoje lične podatke

Od prvog istraživanja ove vrste, koje je sprovedeno 2015. godine, spremnost građana Crne Gore da prijave korupciju u policiji je opala, sa 48% ispitanika koji su 2015. godine izjavili da ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji ako bi bilo neophodno da pri tome ostave lične podatke, na 63% u 2016. godini i 62% u 2017. godini. Situacija se dodatno pogoršala kada je reč o procentu građana koji ne bi prijavili korupciju čak i ako bi im bila data mogućnost da to učine anonimno: sa 56% u 2015. na 73% u 2016. i 74% u 2017. godini.

Grafikon 19: Procenat građana koji ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji - poređenje po godinama

P1: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi Vama neko tražio mito) ukoliko biste morali da ostavite svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)? Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo; P2: A da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji ukoliko ne biste morali da ostavite lične podatke? Ispitanici: oni koji ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi im neko tražio mito) ukoliko bi morali da ostave svoje lične podatke

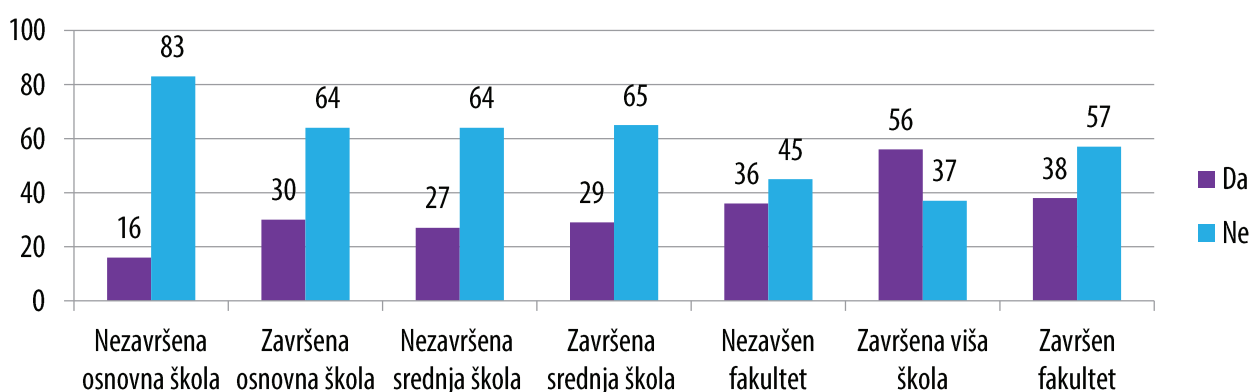
Ovakav stepen nespremnosti građana da prijave korupciju u policiji mogao bi da ukazuje na više stvari. Jedna od njih je društveno prihvatanje korupcije kao rasprostranjene pojave u zemlji. Drugi razlog bi mogao da bude to da prijavljivanje slučajeva korupcije ili traženja mita građane asocira na špijuniranje, koje se smatra negativnom društvenom aktivnošću. Konačno, ovi zabrinjavajući rezultati ukazuju i na to da država nije na dobar način promovisala prijavljivanje korupcije i upozoravanje na negativne pojave u društvu (whistleblowing), te da nije usvojila dobar sektorski pristup podsticanju građana da prijave korupciju u posebno osjetljivim oblastima.

Građani sa višim stepenom obrazovanja nisu nužno spremniji da prijave slučaj korupcije

Visoko obrazovanje ne mora nužno da znači veću spremnost za prijavljivanje korupcije, uz otkrivanje ličnih podataka ili bez njega. Međutim, ljudi sa visokom stručnom spremom ipak pokazuju najviši stepen spremnosti da prijave slučaj korupcije u policiji ukoliko je neophodno da pri tome otkriju svoje lične podatke (56%). Takođe je važno primijetiti da su studenti (ispitanici koji još nisu završili fakultet), koji imaju najnepovoljnije mišljenje o tome koliko je korupcija u policiji široko rasprostranjena, istovremeno najneodlučniji u vezi sa tim da li bi prijavili korupciju ili ne, sa 36% onih koji bi je prijavili u odnosu na 45% onih koji ne bi.

Grafikon 20: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji – po stepenu obrazovanja, uz otkrivanje ličnih podataka

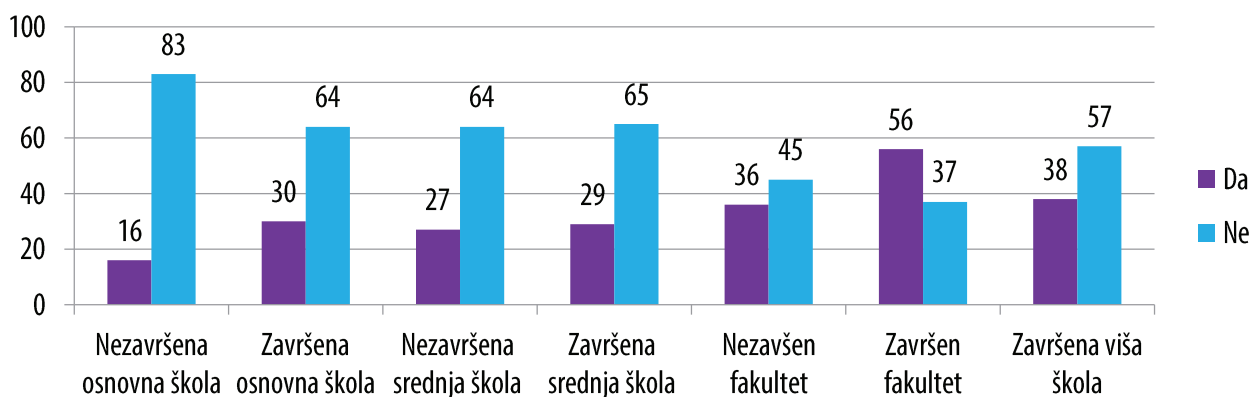
P: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi Vama neko tražio mito) ukoliko biste morali da ostavite svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)? Ispitanici: Svo ciljano stanovništvo

Sa druge strane, građani sa nezavršenom osnovnom školom su najspremniji da prijave korupciju ako se od njih ne traži da otkriju svoje lične podatke (53,3%).

Grafikon 21: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji – po stepenu obrazovanja, bez otkrivanja ličnih podataka

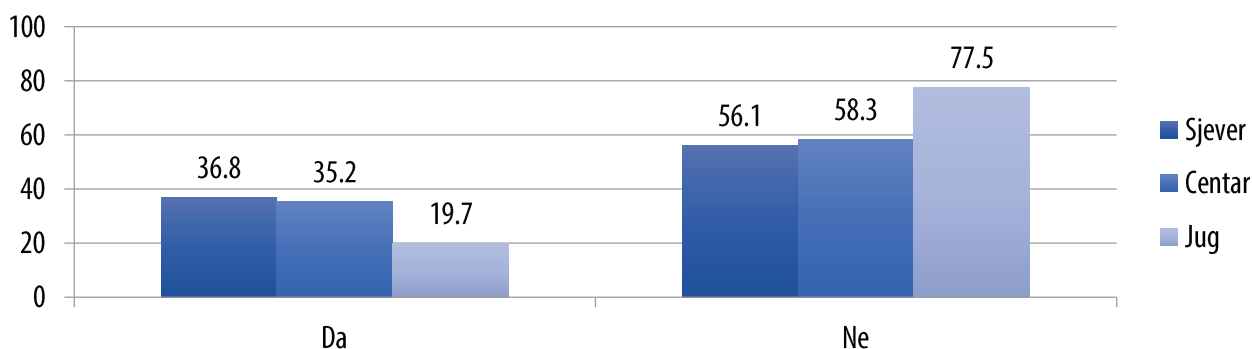
P: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji ukoliko ne biste morali da ostavite lične podatke? Ispitanici: oni koji ne bi prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi im neko tražio mito) ukoliko bi morali da ostave svoje lične podatke

Iako stanovnici centralnog dijela Crne Gore smatraju da je korupcija u policiji sasvim rasprostranjena, nisu spremni da prijave slučajeve korupcije. Samo je 35% ispitanika iz centralnog regiona izjavilo da bi prijavili slučaj korupcije u policiji ukoliko bi morali da ostave lične podatke. Građani koji su najmanje spremni da prijave slučaj korupcije u policiji su oni koji žive na jugu, gdje ih je samo 19% spremno da preduzme takav korak.

Grafikon 22: Spremnost građana da prijave korupciju u policiji, po regionima

P: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako bi Vama neko tražio mito) ukoliko biste morali da ostavite svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)? Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo

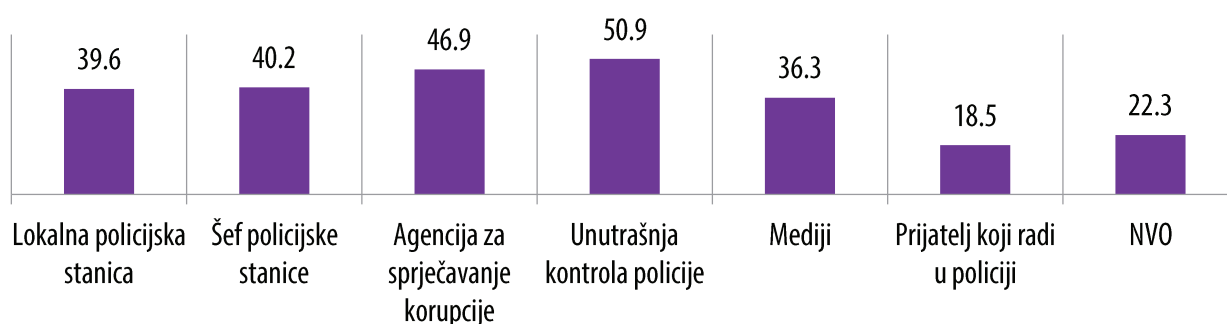
Nema bitnih razlika među nacionalnim grupama u vezi sa ovim pitanjem, s tim što Srbi, u skladu sa ostalim svojim percepcijama, više od drugih veruju da je korupcija u policiji rasprostranjena (više od 67% Srba je uvereno da je korupcija u policiji rasprostranjena donekle ili u najvećoj mjeri).

Građani bi korupciju najprije prijavili Unutrašnjoj kontroli

Kada su građane koji su rekli da bi prijavili korupciju u policiji pitali kome bi se prvo obratili, izabrali su Agenciju za sprječavanje korupcije (21%). Nakon ove institucije, naveli su lokalnu policijsku stanicu (19) i unutrašnju kontrolu policije (18). Međutim, kada se sve institucije kojima bi građani prijavili korupciju u policiji pogledaju zajedno, unutrašnja kontrola izbija na prvo mesto (50%). Odmah iza nje slijede Agencija za sprječavanje korupcije (47%) i lokalna policijska stanica (39%).

Grafikon 23: Najčešći izbor za prijavljivanje korupcije u policiji

P: Kome biste prvom sa ove liste prijavili slučaj korupcije u policiji? – Svi odgovori (Više odgovora; Ispitanici: oni koji bi prijavili slučaj korupcije u policiji)

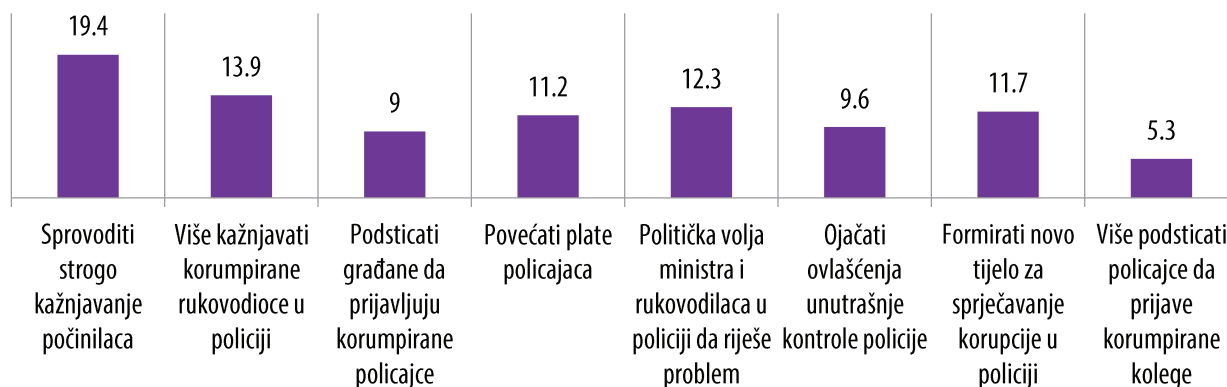

Strogo kažnjavanje je najdjelotvorniji lijek protiv korupcije

Slično kao i 2016. godine, građani se odlučuju za oštriju strategiju borbe protiv korupcije u policiji, primjenom strožijih kazni za počinioce (19%) i dodatnim sankcionisanjem korumpiranih rukovodilaca u policiji (14%). Takođe smatraju da važne uloge igraju i politička volja ministra i policijskog rukovodstva da riješe problem korupcije (12%). Zbog toga se, uopšteno gledano, uloga političkog i policijskog rukovodstva ističe u borbi protiv korupcije.

Grafikon 24: Najdjelotvorniji lijek protiv korupcije, prema mišljenju građana

P: Ocijenite šta je, po Vašem mišljenju, najpotrebnije za sprječavanje korupcije u policiji? (Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

Vlada treba da prednjači u borbi protiv korupcije u policijskim redovima

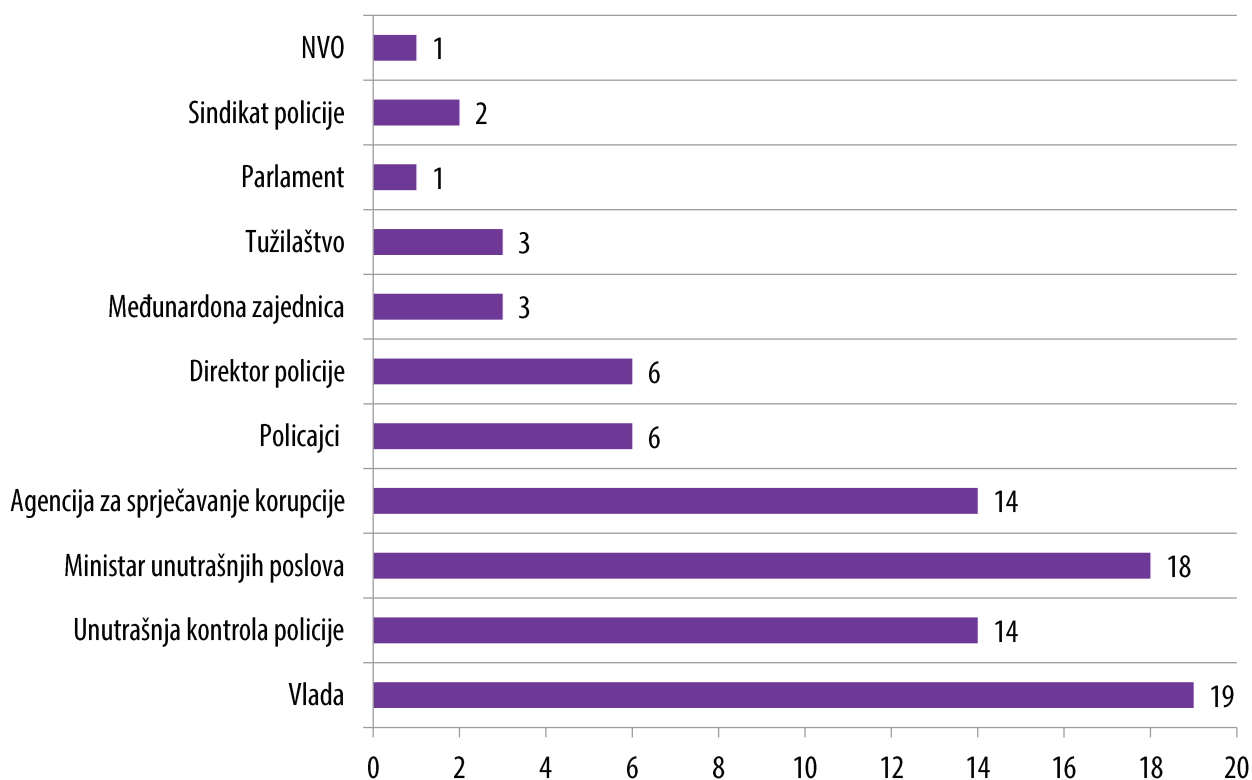
Istraživanje je potvrdilo značaj uloge političkog rukovodstva u borbi protiv korupcije. Većina građana smatra da bi Vlada (19%), ministar unutrašnjih poslova (18%) i Agencija za sprječavanje korupcije (14%) trebalo da budu institucije koje prednjače u borbi protiv korupcije u policiji. Uloge nevladinih organizacija i Parlamenta smatraju se najmanje važnim u tom pogledu.

Interesantno je napomenuti da je Agencija za sprječavanje korupcije, iako ne uživa veliko povjerenje javnosti (43%), ipak među institucijama koje se smatraju najbitnijim za borbu protiv korupcije. S druge strane, građani dodeljuju važniju ulogu ministru unutrašnjih poslova nego direktoru policije, što je očekivano u crnogorskom kontekstu, gdje je Uprava policije kao „organ uprave u okviru Ministarstva“ direktno podređena Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Ovi rezultati su u velikoj meri u skladu sa onima iz ankete iz 2016. godine: došlo je do manjih pomjeranja u ulogama Vlade i ministra unutrašnjih poslova, jer je Vlada u međuvremenu „preuzela vođstvo“. Dok je u vrijeme prethodnog istraživanja Ministarstvo unutrašnjih poslova vodio manji koalicioni partner koji je izašao iz Vlade (Socijaldemokratska partija), sadašnji ministar je pripadnik vladajuće Demokratske partije socijalista, te su uloge i politika Ministarstva unutrašnjih poslova i Vlade trenutno usklađenije.

Grafikon 25: Ko je odgovoran za suzbijanje korupcije

P: Pogledajte sljedeći spisak institucija i recite koja institucija bi prije svih drugih trebalo da se bori protiv korupcije u policiji. (Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

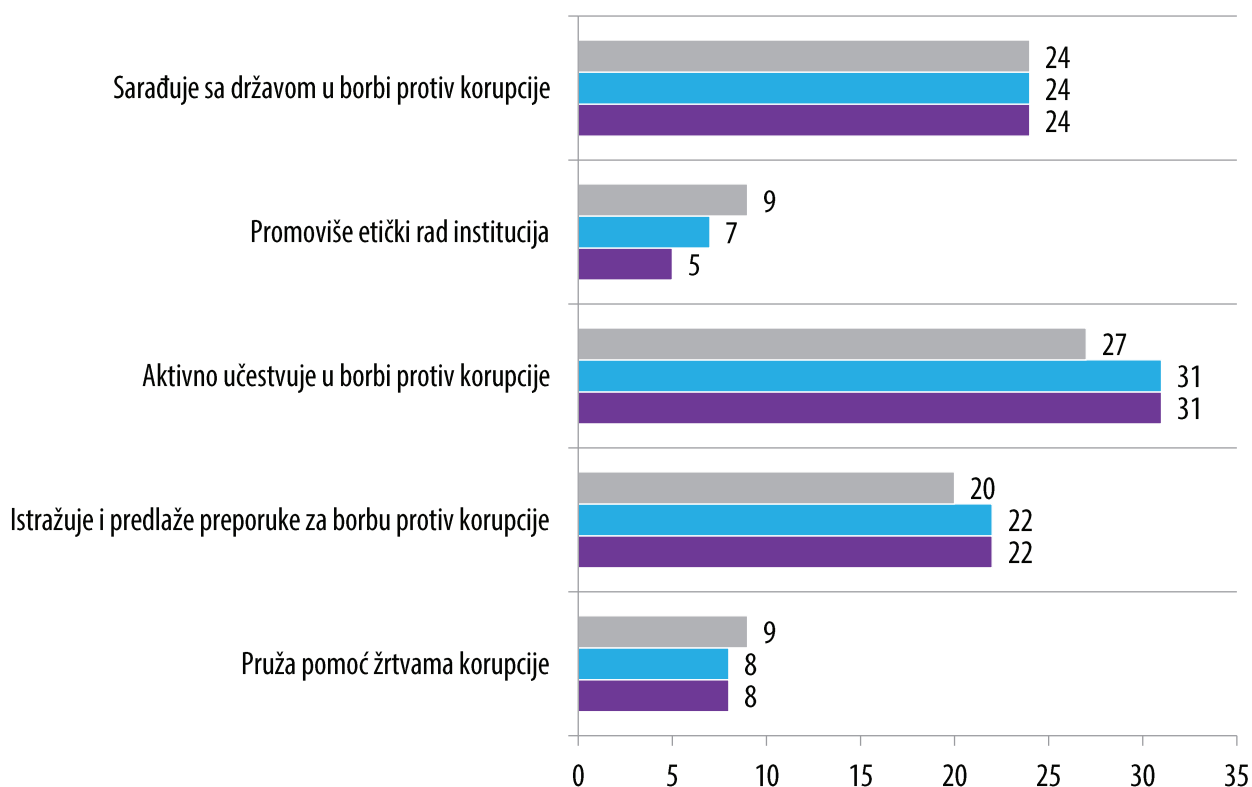

Građani traže aktivne nevladine organizacije

Videnje uloge nevladinih organizacija u borbi protiv korupcije takođe je bilo veoma stabilno tokom ove tri godine istraživanja. Godine 2017. situacija je praktično ista kao što je bila. Gotovo jedna trećina građana (31%) i dalje veruje da nevladine organizacije treba da preuzmu aktivnu ulogu u borbi protiv korupcije. Smatraju i da bi trebalo da usvoje partnerski pristup, i da se protiv korupcije bore zajedno sa državnim organima (24%). Pozitivno je to što građani prepoznaju savjetodavnu ulogu civilnog društva, jer više od 20% njih vjeruje da bi nevladine organizacije trebalo da pripremaju i daju preporuke za borbu protiv korupcije.

Grafikon 26: Uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije: 2015, 2016. i 2017. godina - poređenje

P: Ljudi imaju različita mišljenja o ulozi nevladinih organizacija u borbi protiv korupcije. Imajući to na umu, šta biste rekli, koju ulogu nevladine organizacije treba da igraju u borbi protiv korupcije? (Ispitanici: Svo ciljno stanovništvo)

METODOLOŠKI OKVIR

Lokacija	Crna Gora
Vreme	Jun 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Crne Gore koji imaju 18 i više godina i koji su u vrijeme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Crne Gore.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetačni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

POINTPULSE

WESTERNBALKANS PULSE FOR POLICE INTEGRITY AND TRUST

WWW.POINTPULSE.NET

twitter.com/POINTPULSEnet

facebook.com/POINTPULSEnet/

Civil society network dedicated to
oversight of police integrity.